

УДК 336.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15102144>

Вплив ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави

Городецька Тетяна Едуардівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри транспортних технологій і логістики, Державний біотехнологічний університет, Україна, м. Харків, вул. Алчевських, 44, <https://orcid.org/0000-0001-7350-2624>

Руденко Сергій Валентинович

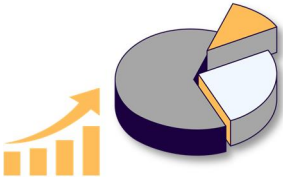
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет, Україна, м. Харків, вул. Алчевських, 44, <https://orcid.org/0000-0002-2874-1957>

Накісько Олександр Вікторович

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування Державний біотехнологічний університет, Україна, м. Харків, вул. Алчевських, 44, <https://orcid.org/0000-0003-3789-2455>

Прийнято: 16.10.2024 | Опубліковано: 29.10.2024

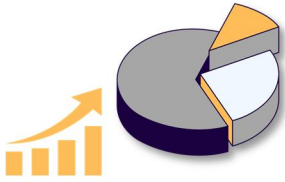
Анотація. *Мета статті – дослідити вплив ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави, визначити основні загрози, що виникають унаслідок податкових порушень, та обґрунтувати ефективні механізми протидії. У рамках дослідження передбачено аналіз економічних і соціальних наслідків ухилення від оподаткування, оцінку його впливу на бюджетну стабільність, інвестиційний клімат і конкурентоспроможність країни.*

Проаналізовано основні форми ухилення від податків, серед яких використання офшорних схем, тіньова економіка, корупційні механізми та зловживання податковими пільгами. Обґрунтовано, що такі явища знижують бюджетні надходження, підвищують податкове навантаження на сумлінних платників, загрожують стабільності фінансової системи та зменшують довіру до державних інститутів. Особливу увагу приділено макроекономічним наслідкам ухилення від сплати податків, зокрема його впливу на рівень державного боргу, інфляційні ризики, інвестиційний клімат і конкурентоспроможність країни. Виявлено, що високий рівень ухилення від податків сприяє розвитку тіньової економіки, знижує ефективність державної податкової політики та створює передумови для соціальної нестабільності.

Запропоновано концептуальну модель оцінки ризиків, пов'язаних із ухиленням від податків, яка дозволяє визначити основні загрози для економічної безпеки та розробити ефективні механізми протидії. Визначено ключові напрями державної політики, спрямовані на мінімізацію податкових втрат, серед яких посилення контролю за податковими платежами, вдосконалення системи податкового адміністрування, впровадження цифрових технологій для моніторингу фінансових потоків та підвищення податкової культури серед населення та бізнесу. Встановлено, що боротьба з ухиленням від сплати податків є важливою складовою економічної безпеки держави та потребує комплексного підходу, що включає як адміністративні, так і правові механізми. Усунення загроз, пов'язаних із податковим ухиленням, сприятиме підвищенню рівня фінансової стабільності, покращенню інвестиційного клімату та забезпеченню сталого економічного розвитку країни.

Ключові слова: *ухилення від сплати податків, економічна безпека, податкова система, фінансова стабільність, податкові ризики.*

The impact of tax evasion on the economic security of the state

Gorodetska Tetiana

Candidate of Economics Science, Associate Professor, Associate Professor of Transport Technology and Logistics, State Biotechnological University, Ukraine, Kharkiv, Alchevskikh Street, 44, <https://orcid.org/0000-0001-7350-2624>

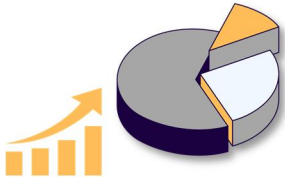
Rudenko Serhii

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Audit and Taxation, State Biotechnological University, Ukraine, Kharkiv, Alchevskikh Street, 44, <https://orcid.org/0000-0002-2874-1957>

Nakisko Oleksandr

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Audit and Taxation, State Biotechnological University, Ukraine, Kharkiv, Alchevskikh Street, 44, <https://orcid.org/0000-0003-3789-2455>

Abstract. *The article aims to examine the impact of tax evasion on the state's economic security, identify the main threats arising from tax violations, and justify effective countermeasures. The study includes an analysis of the economic and social consequences of tax evasion, an assessment of its impact on budget stability, the investment climate, and the country's competitiveness. The primary forms of tax evasion are analyzed, including offshore schemes, the shadow economy, corruption mechanisms, and abuse of tax benefits. It is substantiated that such phenomena reduce budget revenues, increase the tax burden on conscientious taxpayers, threaten the financial system's stability, and undermine trust in state institutions. Particular attention is paid to the macroeconomic consequences of tax evasion, particularly its impact on public debt, inflation risks, the investment climate, and the country's competitiveness. It is*

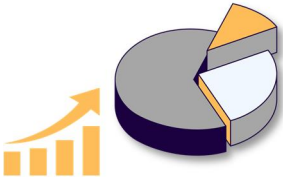

revealed that a high level of tax evasion contributes to the growth of the shadow economy, reduces the effectiveness of state tax policy, and creates prerequisites for social instability.

A conceptual model for assessing risks associated with tax evasion is proposed, allowing the identification of key threats to economic security and the development of effective countermeasures. The key directions of state policy to minimize tax losses are determined, including strengthening control over tax payments, improving the tax administration system, implementing digital technologies for financial flow monitoring, and enhancing tax culture among the population and businesses. It is established that combating tax evasion is an essential component of economic security and requires a comprehensive approach, incorporating both administrative and legal mechanisms. Eliminating threats related to tax evasion will contribute to increased financial stability, an improved investment climate, and sustainable economic development.

Keywords: *tax evasion, economic security, tax system, financial stability, tax risks.*

Постановка проблеми. Податкова система є одним із ключових інструментів державного регулювання економіки, забезпечуючи фінансову основу для функціонування державних інститутів та реалізації соціально-економічної політики. Враховуючи, що податки є основним джерелом доходів держави, тому ухилення від їх сплати спричиняє численні проблеми, які мають серйозні наслідки для економічної та соціальної сфери. Нелегальні схеми мінімізації податкових зобов'язань, тіньова економіка та корупційні механізми сприяють зменшенню бюджетних надходжень, що обмежує можливості держави у фінансуванні критично важливих сфер, таких як оборона, охорона здоров'я, освіта та соціальний захист. Крім того, ухилення від сплати податків підриває конкуренцію на ринку, створюючи нерівні умови для ведення бізнесу та знижуючи рівень довіри до податкової системи в цілому. У сучасних умовах глобалізації та цифровізації з'являються нові виклики, пов'язані з ухиленням від

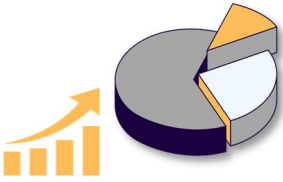

сплати податків, зокрема використання офшорних зон, цифрових валют та складних фінансових схем, що також потребує розробки ефективних заходів протидії на національному та міжнародному рівнях. Все це обумовлює актуальність дослідження впливу ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави щодо пошуку інструментів для зменшення податкових втрат та зміцнення фінансової стійкості країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження проблемних питань впливу ухилення від сплати податків на економічну безпеку України висвітлюють різні аспекти цього явища та пропонують шляхи його запобігання. О. І. Барановський, О. Васильчишин, В. Геєць, С. Глущенко, Т. Єфименко, А. Соколовська, Н. Фролова та інші в своїх наукових працях підкреслюють комплексність проблеми ухилення від сплати податків в Україні та необхідність системного підходу до її вирішення, включаючи вдосконалення законодавства, підвищення ефективності фіскальних органів та зміцнення довіри громадян до податкової системи. Проте комплексне дослідження проблематики потребує розробку концептуальної моделі оцінки податкових ризиків і заходів для зменшення податкових втрат.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті - дослідити вплив ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави, визначити основні загрози, що виникають унаслідок податкових порушень, та обґрунтувати ефективні механізми протидії.

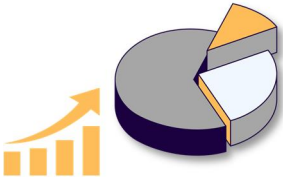
Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека є невід'ємною частиною загальної національної безпеки країни, що забезпечує стабільність економічної системи та її здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам, і передбачає стійкість до економічних криз, фінансових потрясінь, зовнішніх санкцій, а також захист від негативних впливів, що можуть виникнути в результаті недосконалої політики або міжнародної економічної конкуренції.

Економічна безпека – це такий стан національної економіки, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність на глобальному економічному ринку та визначає здатність економіки до сталого та збалансованого розвитку. Поняття «економічна безпека» було офіційно закріплене на міжнародному рівні в 1985 році на 40-й сесії Генеральної асамблеї ООН, коли була прийнята резолюція «Міжнародна економічна безпека». У ній була підкреслена необхідність сприяння вирішенню цієї проблеми для створення умов для соціально-економічного розвитку та прогресу кожної країни. Пізніше, на 42-й сесії Генасамблеї ООН, була ухвалена Концепція міжнародної економічної безпеки, яка систематизувала глобальні проблеми в цій сфері та способи їх подолання. Ці проблеми виникають через об'єктивні соціально-економічні та природні процеси, що стосуються інтересів усіх країн і народів, і потребують скоординованих дій світового співтовариства. До складових економічної безпеки належать: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна та фінансова безпека [1].

Отже, основними складовими економічної безпеки є фінансова стабільність, ефективне управління природними ресурсами, технологічний розвиток, соціальна стабільність і енергетична безпека, тому проблеми, такі як інфляція, дефіцит бюджету, високий рівень безробіття та погіршення якості життя, можуть значно вплинути на здатність країни забезпечувати своє економічне благополуччя.

Зараз важливою є проблема забезпечення стабільної економічної безпеки країни через дослідження конкретних економічних розрахунків, що дозволяють оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні ризики, а також захищати економічні інтереси держави. Оскільки існує різноманіття підходів економістів до вивчення економічної безпеки, найбільш актуальним є підхід, який трактує

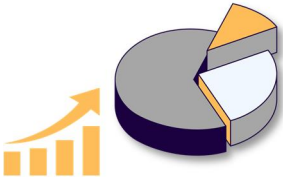
економічну безпеку як комплекс умов, необхідних для стабільного економічного розвитку та зменшення розриву між Україною та європейськими країнами, з урахуванням прагнення України до інтеграції в ЄС [2].

Держава займає незаперечну керівну позицію у забезпеченні економічної безпеки, однак її дії можуть не завжди відповідати власним економічним інтересам. Це обумовлено необхідністю виконання державою функції гаранта національних інтересів. Тому важливо досліджувати взаємодію державних, корпоративних та індивідуальних інтересів. Для досягнення національної податкової безпеки всі елементи податкової системи повинні відповідати вимогам національної економічної безпеки. Отже, можна стверджувати, що національна безпека тісно залежить від розвитку та ефективності податкової політики і здатності системи адаптуватися до змін [3].

Ухилення від сплати податків є однією з найбільших проблем, яка негативно впливає на економічну безпеку держави, оскільки загрожує не лише стабільності фінансової системи, а й загальному економічному розвитку, позбавляючи державу необхідних ресурсів для ефективного функціонування.

За визначенням Григоращенко О.В. [4], ухилення від сплати податків – це свідомі або ненавмисні дії платника податків, які порушують податкове законодавство та здійснюються за такими основними схемами:

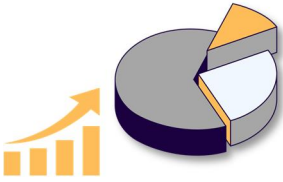
- надання неправдивих відомостей шляхом заниження доходів, вартості майна чи інших об'єктів оподаткування;
- неподання необхідних документів для розрахунку податкових зобов'язань;
- надання неповного пакета документів, потрібного для обчислення податків;
- подання недостовірних даних для приховування доходів, майна тощо;
- використання фальсифікованих документів для незаконного отримання податкових пільг або преференцій;

- приховування інформації про втрату права на податкові пільги або ненадання відповідних повідомлень;
- неналежне утримання податку на доходи фізичних осіб;
- несплата або неперерахування належних сум податку до бюджету.

Окрім впливу обов'язкових платежів на фінансово-економічні показники, існує низка інших чинників, що спонукають платників податків ухилятися від їх сплати або шукати шляхи мінімізації податкового навантаження. Дослідники та експерти у сфері безпеки та правового регулювання виділяють економічні, політичні, технічні, правові та морально-психологічні причини цього явища. Водночас, розглядаючи ухилення від сплати податків не лише як загрозу фінансовій та економічній стабільності держави, а й як прояв антисоціальної поведінки, варто окремо виділити соціальні чинники. Вони поділяються на дві групи: об'єктивні, що не залежать від ставлення платника до податкової системи та обумовлені зовнішніми обставинами, і суб'єктивні, які відображають індивідуальне сприйняття обов'язку сплачувати податки. Суб'єктивні фактори, своєю чергою, поділяються на матеріальні та ідеологічні [5].

У глобалізованому світі ухилення від податків також має міжнародні наслідки, тому країни, які не здатні ефективно боротися з ухиленням від сплати податків, можуть потрапити в ситуацію, коли міжнародні організації та партнери починають сумніватися в їхній здатності виконувати свої зобов'язання, що може призвести до зниження міжнародного рейтингу країни та скорочення обсягів міжнародної допомоги чи кредитування. Особливо важливими є міжнародні угоди щодо боротьби з ухиленням від сплати податків, такі як угоди в рамках ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку). Країни, які не дотримуються цих стандартів, можуть зіткнутися з економічними санкціями або обмеженнями у співпраці з іншими державами, що ще більше ускладнює ситуацію з економічною безпекою країни.

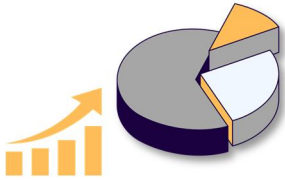

Слід звернути увагу на те, що «в умовах сучасного розвитку економіки поняття «ухилення від оподаткування» змінилося настільки, що його практичне застосування стосується здебільшого явних кримінальних схем, які поєднуються з міжнародними транзакціями та відмиванням незаконних доходів. Ключовим аспектом економічної «безбар'єрності» є уникнення ролі «сміттового баку» для транснаціональних операцій. В такому випадку необхідно покращувати боротьбу з відмиванням (легалізацією) доходів. Не слід створювати штучно вітчизняних «ухилянтів» від податків середнього класу. Правоохоронна система завжди шукає роботу, оскільки слідчий чи детектив не може існувати без процесуальних дій. Якщо не розширити інтелектуальний кругозір правоохоронців, вони завжди будуть обмежуватися процесуальною діяльністю в межах вітчизняного бізнесу» [6].

Процес «ухилення від сплати податків – економічна безпека держави» є взаємопов'язаним і циклічним, доки не буде вирішено проблему порушення підприємствами економічного та податкового законодавства для задоволення власних потреб. Без цього зусилля держави щодо забезпечення сталого розвитку національної економіки не зможуть досягти максимально позитивного ефекту [7].

Отже, економічна безпека держави полягає в забезпеченні стабільності її економічної системи, здатності до відновлення та розвитку в умовах різних загроз і викликів. Однією з основних загроз є ухилення від сплати податків, яке прямо впливає на бюджетні доходи держави. Згідно з даними досліджень, ухилення від податків у багатьох країнах складає значну частку від ВВП, що призводить до значних втрат у фінансовій системі.

Діяльність, пов'язана з ухилянням від сплати податків, сприяє зростанню тіньового сектора економіки країни. За оцінками експертів, нині його обсяги в Україні перевищують значну частину валового внутрішнього продукту. Подальше розширення тіньової економіки створює серйозну загрозу

національній безпеці. Це свідчить про необхідність кардинальних змін у податковій та економічній політиці держави, а також удосконалення законодавства [8].

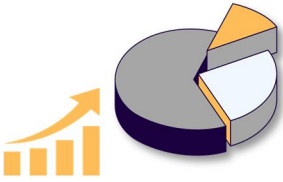
Також ухилення від податків має серйозні наслідки для інвестиційної привабливості держави. Для інвесторів важливо, щоб країна мала стабільну податкову політику, прозорі та зрозумілі правила оподаткування. В умовах високого рівня ухилення від податків виникають сумніви щодо ефективності використання інвестованих ресурсів, адже невизначеність в оподаткуванні та податкові ризики можуть призвести до значних фінансових втрат. Крім того, високий рівень ухилення від податків може створювати сприятливе середовище для корупції, що ще більше знижує інвестиційну привабливість країни, оскільки корупційні схеми, пов'язані з ухиленням від податків, знижують довіру іноземних і внутрішніх інвесторів, що, в свою чергу, зменшує потоки інвестицій та заважає розвитку економіки (табл. 1).

Таблиця 1

Вплив ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави

Негативні наслідки	Загроза економічній безпеці
Зменшення податкових надходжень	↓ Бюджетні доходи ↓ Фінансування соціальних програм ↓ Інвестиції в інфраструктуру
Зростання тіньової економіки	↑ Незареєстрована підприємницька діяльність ↓ Контроль за економічними процесами ↑ Корупційні ризики
Нерівні умови ведення бізнесу	↓ Конкурентоспроможність чесних підприємців ↑ Монополізація ринку та демпінг ↑ Відтік легального бізнесу в інші країни
Зростання боргового навантаження на державу	↑ Запозичення та державний борг ↑ Податковий тиск на законослухняних платників ↓ Довіра до податкової системи
Макроекономічні ризики	↓ Стійкість фінансової системи ↑ Інфляційні ризики ↓ Кредитний рейтинг держави
Результат: Ослаблення економічної безпеки, фінансова нестабільність, соціальна напруженість.	

Джерело: власна розробка автора

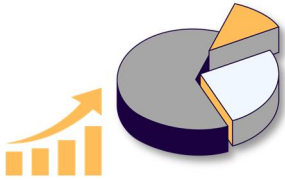

Зазначимо, що ухилення від сплати податків має не лише економічні, а й соціальні наслідки, оскільки податкові надходження є основним джерелом фінансування соціальних програм, тому їх недоврахування може призвести до скорочення державних витрат на охорону здоров'я, освіту, пенсії та інші соціальні гарантії. Це може призвести до погіршення якості життя громадян, зростання соціальної напруги та загострення конфліктів між різними соціальними групами. Зниження рівня соціальних виплат або погіршення якості публічних послуг також може збільшити рівень бідності та нерівності в суспільстві, що, в свою чергу, сприяє соціальним проблемам, таким як безробіття, злочинність та протестні рухи. У таких умовах державі буде важче забезпечити стабільність та безпеку в суспільстві, оскільки соціальна нерівність може стати джерелом соціальних заворушень.

У цьому контексті необхідно звернути увагу на питання оцінки податкових ризиків, яка є важливою складовою комплексної системи національної безпеки, оскільки дозволяє запобігати зменшенню податкових надходжень, що, в свою чергу, впливає на державне фінансування.

Податкові ризики є важливим елементом в оцінці економічної безпеки країни, тому що ухилення від сплати податків завдає значних збитків державному бюджету, що знижує можливості для фінансування соціальних та інфраструктурних програм. Аналіз податкових ризиків дозволяє оперативно виявляти потенційні загрози, які можуть призвести до порушення фінансової стабільності та ефективності управління економікою. Одним із основних факторів, що визначає рівень цих ризиків, є ступінь дотримання платниками податків податкового законодавства. Низький рівень податкових надходжень, особливо через ухилення або приховування доходів, може свідчити про серйозні загрози економічній безпеці держави.

До основних податкових ризиків відносяться: використання схем для мінімізації податкових платежів, завищення витрат підприємствами, маніпуляції

з трансфертним ціноутворенням, а також несанкціоновані податкові пільги та знижки (рис. 1). Виявлення таких порушень можливе завдяки сучасним методам податкового моніторингу, що включають аналіз фінансових потоків, порівняння економічних показників та перевірку відповідності декларованих доходів фактичним.

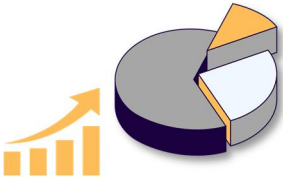

Рис. 1. Податкові ризики, що дозволяють оперативно визначати рівень загрози економічній безпеці через ухилення від сплати податків

Джерело: власна розробка автора

Оперативне виявлення цих ризиків вимагає постійного моніторингу податкових звітів, аналізу фінансових результатів підприємств та перевірки їхніх фінансових операцій на наявність потенційних маніпуляцій або схем ухилення.

Як вже зазначалося, вплив ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави проявляється як у вигляді безпосередніх втрат бюджетних надходжень, так і у формі довгострокових макроекономічних ризиків, тому

оцінка не повинна обмежуватись лише прямими втратами бюджету, але й враховувати довгострокові ризики для макроекономічної стабільності, інвестиційного клімату та загальної економічної безпеки країни, а концептуальна модель оцінки впливу ухилення від податків на економічну безпеку держави повинна бути комплексною та інтегрувати як кількісні, так і якісні показники, та повинна включати як безпосередні, так і довгострокові аспекти. На наш погляд, концептуальна модель оцінки впливу ухилення від податків на економічну безпеку держави може бути структурована за наступними компонентами:

1. Прямі втрати бюджету: їх можна оцінити за допомогою таких показників:

- недоотримані податкові надходження: оцінка загальної суми податків, які не були сплачені через ухилення, за різними категоріями (ПДВ, податок на прибуток, акцизи, тощо);

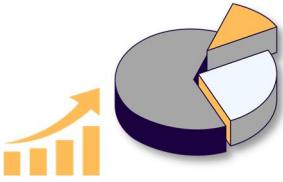
- методи виявлення і оцінки: застосування моделей для визначення рівня ухилення, таких як: порівняння декларованих доходів і фактичних витрат підприємств та осіб;

- оцінка економічної діяльності в тіньовому секторі через статистичні методи та індикатори (наприклад, через співвідношення грошового обороту та сплачених податків).

- зменшення обсягів податкових надходжень: аналіз впливу недоотриманих податків на бюджетні статті, зокрема на фінансування соціальних програм, інфраструктурних проєктів, оборони, охорони здоров'я тощо.

2. Довгострокові макроекономічні ризики: це можна оцінити через такі аспекти:

- зниження рівня інвестицій та інновацій: через відсутність стабільних податкових надходжень, уряд може мати обмежені можливості для інвестицій у

розвиток інфраструктури та інноваційних секторів економіки, що спричиняє затримку в економічному розвитку;

- нестабільність фінансового сектора: недостатнє наповнення бюджету може спричинити дефіцит державного фінансування, що знижує довіру до фінансових інститутів і може призвести до девальвації національної валюти або зростання інфляції;

- зниження ефективності макроекономічного управління: відсутність прозорості в податкових надходженнях ускладнює макроекономічне планування, що впливає на стабільність економічної політики держави;

- витік капіталу за кордон: ухилення від податків може сприяти нелегальним фінансовим потокам, що спричиняє втрату капіталу, який міг би бути використаний для розвитку економіки.

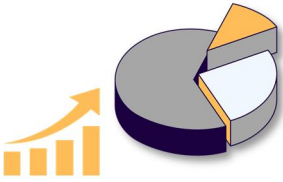
3. Інституційний аспект:

- неефективність податкової системи: якщо держава не здатна ефективно боротися з ухиленням від податків, це може призвести до зниження довіри до податкової системи загалом, що в свою чергу може негативно вплине на дотримання податкової дисципліни;

- підвищення корупції та тіньового сектору: високий рівень ухилення від податків може стимулювати розвиток корупційних схем у податкових органах, а також зміцнити тіньовий сектор, що знижує загальну ефективність економіки.

4. Оцінка впливу на економічну безпеку: модель оцінки повинна містити критерії, що дозволяють порівняти поточний рівень економічної безпеки з показниками, що є оптимальними для забезпечення стабільності:

- індикатори економічної безпеки: наприклад, рівень державного боргу, індекс економічної свободи, рівень безробіття, динаміка ВВП, рівень інвестицій, макроекономічна стабільність;

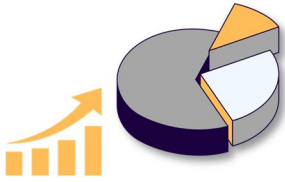

- моделювання різних сценаріїв: для оцінки того, як зміни у рівні ухилення від податків можуть вплинути на економічну ситуацію на довгострокову перспективу.

5. Інструменти для моніторингу і боротьби з ухиленням від податків:

- поліпшення податкового адміністрування: автоматизація процесів збору податків, розвиток електронних платформ для сплати податків;
- посилення санкцій і контролю: підвищення штрафів за ухилення, посилення нагляду за податковими звітами;
- освітні та інформативні кампанії: підвищення обізнаності громадян і бізнесу щодо наслідків ухилення від податків.

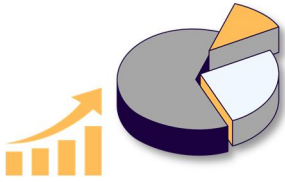
Висновки. Економічна безпека є фундаментом для розвитку будь-якої держави, забезпечуючи її стратегічну автономію і можливості для стабільного зростання, що вимагає постійного аналізу та адаптації до змін в умовах глобалізації та високої конкуренції на світових ринках, тому для досягнення ефективної економічної безпеки необхідно створювати стійкі інституції, вдосконалювати систему управління, забезпечувати диверсифікацію економіки та збільшувати інвестиційну привабливість. Ухилення від сплати податків є серйозною загрозою для економічної безпеки держави та впливає на економічну стабільність, інвестиційну привабливість і соціальну стабільність країни. Для зменшення впливу ухилення від сплати податків на економічну безпеку держави необхідно запровадити низку ефективних заходів, а саме посилення контролю за податковими органами та вдосконалення системи оподаткування, що включає створення умов для прозорості фінансових потоків, застосування сучасних технологій для моніторингу податкових платежів та забезпечення відповідальності для осіб, які ухиляються від сплати податків. Крім того, важливо запровадити програми для підвищення податкової культури серед населення та бізнесу: заохочення добросовісних платників податків через податкові пільги або інші стимули також є ефективним механізмом боротьби з

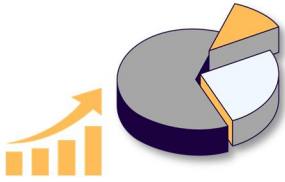
ухиленням від сплати податків. Механізми мінімізації негативного впливу податкового ухилення на економічну безпеку держави мають базуватися на комплексному підході, який включає ефективні адміністративні та законодавчі заходи. Комплексне застосування адміністративних та законодавчих заходів сприятиме підвищенню рівня податкової дисципліни, зниженню рівня ухилення від сплати податків і, відповідно, зміцненню економічної безпеки держави. Важливим аспектом також є створення прозорої та зрозумілої податкової системи, яка буде стимулювати добровільну сплату податків і зменшить мотивацію до тіньових схем.

Список використаних джерел

1. Сластьоненко О. О., Тістечок А. К. Ефективне забезпечення економічної безпеки України шляхом удосконалення системи оподаткування. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право.* 2022. Вип. 74. Ч. 2. С. 81-85. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.47>.
2. Худолій Ю. С., Шевченко А. М. Забезпечення економічної безпеки України в умовах євроінтеграції. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*: матеріали VII Міжн. наук.-практ. інтернет-конф. 17 травня 2023 р. Полтава : Національний університет імені Ю. Кондратюка. 2023. 264 с., С. 244-247. URL: <https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/events/conf/2023/vii-ebdrp/zbirnik-2023.pdf>.
3. Голіков С. С. Податкова складова фінансової безпеки України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки.* 2017. Вип. 25. Ч. 2. С. 122-125.
4. Григоращенко О. В. Ухилення від сплати податків: економіко-правовий аналіз. *Південноукраїнський правничий часопис.* 2022. 4-2022, Ч. 1. С. 241-245. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.1.37>.

5. Єніна А. О. Аналіз причин, що впливають на ухилення від сплати податків. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 31. С. 119-125. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/20.pdf.
6. Осмоловський Д. Економічна безпека держави та її бюро (в особливий період). URL: https://lb.ua/blog/denys_osmolovskiy/489170_ekonomichna_bezpeka_derzhavi_ii_byuro.html.
7. Тищенко О. М., Єніна-Березовська А. О. Взаємозв'язок економічної безпеки держави та поведінки підприємств у сфері оподаткування. *Проблеми економіки*. 2011. № 4. С. 32-39.
8. Крамаренко О. А. Способи ухилення від сплати податків в Україні. *Наукові записки*. 2013. № 23. С. 165-168.
9. Корягіна Т.В., Якименко К.А. Проблема ухилення від податків та наслідки цього явища для бюджету України. *Молодий вчений*. 2017. № 1(41). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/148.pdf>.
10. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 12. С. 102-106. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2016/23.pdf.
11. Дзецько Я. Ю., Мельничук Г. С. Податкові ризики та їх вплив на стан економічної безпеки підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 15. С. 206-210. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/41.pdf>.
12. Галуцько В. М., Кузьменко Ю. В. Ухилення від оподаткування – дестабілізуючий чинник економічної безпеки країни. *Юридичний бюлетень*. 2023. Вип. 28. DOI: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.28.11>.
13. Іващенко Г. А. Забезпечення податкової безпеки. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.54>.
14. Як змінились схеми ухилення від податків? DOI: <https://case-ukraine.com.ua/news/yak-zminylys-shemy-uhylennya-vid-podatktiv/>.

15. Химич О. В. Боротьба з ухиленням від оподаткування: проблеми та шляхи вирішення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.7. С. 226-232. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2015/25_7/37.pdf.